

**UCHWAŁA NR XXVI/645/2020
RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ**

z dnia 15 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023”

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6a i pkt 16, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 4 ust. 1 pkt 3a i pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920), art. 176 pkt 1, art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821)

**Rada Miejska
postanawia**

§ 1. Przyjąć „Program Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023”, w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Bielska-Białej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1.01.2021 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Janusz Okrzesik

Załącznik do uchwały Nr XXVI/645/2020
Rady Miejskiej w Bielsku-Białej
z dnia 15 grudnia 2020 r.

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY ORAZ
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2021–2023**

Wstęp

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821) wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, a system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacja pieczy zastępczej spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego, a zadania te winny być realizowane w oparciu o 3-letnie programy wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej.

Na podstawie ww. ustawy Prezydent Miasta Bielska-Białej wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz do organizacji pracy z rodziną (Zarządzenie Nr ON.0050.951.2011.PS Prezydenta Miasta Bielska-Białej z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie wyznaczenia podmiotu do realizacji zadań nałożonych ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). W celu sprawnej realizacji ww. zadań w Ośrodku funkcjonuje Zespół Poradnictwa Specjalistycznego (ZPS) oraz Dział Pieczy Zastępczej (DPZ).

Ponadto, w celu wsparcia rodzin, dzieci mogą zostać objęte opieką i wychowaniem w placówkach wsparcia dziennego. Na terenie Miasta Bielska-Białej działa 15 tego typu placówek, w tym 11 prowadzonych jest przez Zespół Placówek dla Dzieci i Młodzieży „Parasol” (ZPDM „Parasol”) będący jednostką organizacyjną Miasta, 3 których prowadzenie zostało powierzone podmiotom prowadzącym działalność w sferze pożytku publicznego oraz jedna prowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej.

W latach 2018-2020 działania na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz pieczy zastępczej realizowane były w oparciu o „Program Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020”, przyjęty uchwałą Nr XXXVI/707/2017 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 19 grudnia 2017 roku.

W latach 2018-2020 w obszarze wspierania rodziny podejmowano działania mające na celu rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, wzmocnienie roli i funkcji rodziny, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny, analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinach zgodnie z założeniami programu. Natomiast w zakresie pieczy zastępczej prowadzono m.in. działania mające na celu: tworzenie warunków do skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej w Mieście z ukierunkowaniem na formy rodzinne, podnoszenie standardu opieki nad dzieckiem przebywającym w pieczy zastępczej i świadczonych usług z zakresu pieczy zastępczej, organizowanie wsparcia pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej w drodze do samodzielności i pomoc wychowankom w realizacji Indywidualnego Programu Usamodzielnienia. Obecnie Miasto Bielsko-Biała prowadzi Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (ZPOW), w skład którego wchodzi placówki opiekuńczo-wychowawcze będące formą instytucjonalnej pieczy zastępczej. Łącznie ww. placówki dysponują 90 miejscami dla dzieci i młodzieży (dodatkowo 3 miejsca z zezwolenia Wojewody). Uchwałą Nr XXI/514/2020 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 25 sierpnia 2020 roku z dniem 31 grudnia 2020 roku zostanie zlikwidowany w/w Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych. Od 1 stycznia 2021 roku zgodnie z art. 95 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Bielsku-Białej będzie funkcjonowało 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych, 4 placówki socjalizacyjno-interwencyjne, do których będą przyjmowane dzieci w wieku powyżej 10 roku życia oraz placówka dla młodzieży przygotowującej się do samodzielnego życia, w których przewidzianych jest łącznie 64 miejsca. Uchwałami Nr XXI/515/517/519/521/523/525/2020 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 25 sierpnia 2020 roku utworzono jednostki budżetowe pod nazwą Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1, nr 2, nr 3, nr 4 i nr 5 „Słoneczny Dom” oraz Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Bielsku-Białej.

Uchwałą Nr XVII/385/2020 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 17 marca 2020 r. zostało przyjęte roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2019 rok, Uchwałą Nr VI/65/2019 z dnia 19 marca 2019 r. zostało przyjęte roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za rok 2018, a Uchwałą Nr XXXIX/761/2018 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 20 marca 2018 r. zostało przyjęte roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2017 rok.

Z uwagi na fakt, iż z dniem 31 grudnia 2020 roku zakończy się okres realizacji „Programu Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020”, mając na uwadze obowiązek wynikający z wyżej powołanej ustawy został opracowany „Program Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023”.

Ocena sytuacji warunkującej program

W skali roku ok. 500 rodzin, które korzystają z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej boryka się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zadania związane ze wspieraniem rodziny wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowane są od 2012r. Porównując liczbę osób objętych wsparciem w latach 2017, 2018 i 2019 w najistotniejszych obszarach jeśli chodzi o wsparcie rodziny, czyli objęcie wsparciem asystenta rodziny oraz wsparciem psychologicznym widoczna jest pewna stabilizacja, co może świadczyć o tym, iż oferta pomocy dla rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze jest adekwatna do potrzeb.

L.p.	Wyszczególnienie:	2017	2018	2019
1.	Kierowanie przez pracowników socjalnych i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej rodzin do Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego	290	188	156
2.	Osoby objęte wsparciem psychologicznym w ZPS	397	336	394
3.	Uczestnicy grupy wsparcia dla rodzin zastępczych	11	4	1
4.	Zatrudnieni asystenci rodziny	8	7	8
5.	Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny	103	87	108
6.	Rodziny sądownie zobowiązane do współpracy z asystentem	26	30	36
7.	Usługi dla rodzin z dziećmi	4	2	3
8.	Rodziny zastępcze objęte wsparciem psychologa w ZPS	143	96	158
9.	Dzieci z rodzin zastępczych objęte wsparciem psychologa w ZPS	47	24	15

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Jest formą czasowej opieki nad dzieckiem i winna trwać do chwili rozwiązania problemów w rodzinie biologicznej, będących przyczyną umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza realizowana jest w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej.

Informacje statystyczne na temat rodzinnej pieczy zastępczej w Bielsku-Białej na dzień 31 grudnia 2017/2018/2019 rok:

L.p.	Wyszczególnienie:	Ogółem		
		2017	2018	2019
1.	Rodziny zastępcze spokrewnione, z tego:	116	125	129
1.1.	z jednym dzieckiem	93	99	101
1.2.	z dwójką dzieci	17	20	20
1.3.	z trójką i więcej dzieci	6	6	8
2.	Rodziny zastępcze niezawodowe, z tego:	63	53	45
2.1.	z jednym dzieckiem	55	45	36
2.2.	z dwójką dzieci	5	7	7
2.3.	z trójką dzieci	3	1	2
2.4.	z czwórką i więcej dzieci	-	-	-
3.	Rodziny zastępcze zawodowe, z tego:	4	4	4
3.1.	z jednym dzieckiem	1	1	-
3.2.	z dwójką dzieci	1	2	1
3.3.	z trójką dzieci	2	1	1

3.4.	z czwórką i więcej dzieci	-	-	2
4.	Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne, z tego:	5	5	4
4.1.	z jednym dzieckiem	3	4	2
4.2.	z dwójką dzieci	1	-	-
4.3.	z trójką dzieci	1	1	2
4.4.	z czwórką i więcej dzieci	-	-	-
5.	Rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego	1	1	1
5.1	z jednym dzieckiem	-	-	-
5.2	z dwójką dzieci	1	-	1
5.3.	z trójką dzieci	-	1	-
6.	Rodziny zastępcze - wszystkie typy	189	188	183
7.	Rodzinne domy dziecka, z tego:	6	6	6
7.1	z sześciorgiem dzieci i więcej dzieci	2	3	3

Miasto umieszcza również dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. W powyższym zakresie zawierane są z tymi powiatami stosowne porozumienia – za wyjątkiem sytuacji umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, dzieci pozostawione bezpośrednio po urodzeniu lub dzieci, których tożsamość jest nieznana. W roku 2017 Miasto pokryło koszty pobytu 76 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów, w 2018 r. – 81 dzieci, a w 2019 r. – 76 dzieci.

Miasto umieszcza także dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. W powyższym zakresie zawierane są z tymi powiatami stosowne porozumienia – za wyjątkiem sytuacji umieszczenia dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego. W 2017 r. Miasto pokryło koszty pobytu 20 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów, w 2018 r. – 17 dzieci, a w 2019 r. – 15 dzieci.

W ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Bielska-Białej do 31 grudnia 2020 roku działa Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w skład, którego wchodzi następujące placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- Pogotowie Opiekuńcze, które jest placówką interwencyjną przeznaczoną dla 20 dzieci, przyjmowanych w sytuacjach kryzysowych, wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki;
- Dom Dziecka przy ul. Lompy 9, będący placówką socjalizacyjną przeznaczoną dla 30 dzieci (dodatkowo 3 miejsca za zezwoleniem Wojewody);
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczny Dom”, ul. Cygańska 12, będąca placówką socjalizacyjną dla młodzieży przygotowującej się do samodzielnego życia, przeznaczona dla 12 wychowanków;
- Dom Dziecka przy ul. Pocztovej 24, który jest placówką socjalizacyjną z funkcją placówki interwencyjnej dla młodszych wychowanków, przeznaczoną dla 28 dzieci.

Od 1 stycznia 2020 roku na terenie Miasta będą funkcjonowały następujące placówki:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 (POW nr 1) w Bielsku-Białej przy ul. Lompy 9/2, będąca placówką socjalizacyjno-interwencyjną, przeznaczona dla 14 dzieci;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2 (POW nr 2) w Bielsku-Białej przy ul. Lompy 9/3, będąca placówką socjalizacyjno-interwencyjną, przeznaczona dla 14 dzieci;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3 (POW nr 3) w Bielsku-Białej przy ul. Pocztovej 24/1, będąca placówką socjalizacyjno-interwencyjną, przeznaczona dla 14 dzieci;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 4 (POW nr 4) w Bielsku-Białej przy ul. Pocztovej 24/2, będąca placówką socjalizacyjno-interwencyjną, przeznaczona dla 10 dzieci;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 5 „Słoneczny Dom” (POW nr 5) w Bielsku-Białej przy ul. Cygańskiej 12, będąca placówką socjalizacyjną dla młodzieży przygotowującej się do samodzielnego życia, przeznaczona dla 12 dzieci.

Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych zapewnia dziecku pozbawionemu opieki rodzicielskiej w formie działań interwencyjnych oraz socjalizacyjnych całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. W placówkach wchodzących w skład ZPOW przebywają dzieci skierowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na podstawie postanowienia sądu o umieszczeniu w instytucjonalnej pieczy

zastępczej. Poszczególne placówki, z uwagi na różnorodność działań, spełniają specyficzne zadania opiekuńczo-wychowawcze.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci skierowanych do Zespołu Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Bielsku-Białej, w latach 2017-2019:

L.p.	Typ placówki	Ilość wydanych skierowań w latach		
		2017	2018	2019
1.	Dom Dziecka ul. Lompy 9	2	3	6
2.	Dom Dziecka ul. Pocztowa 24	2	5	14
3.	Pogotowie Opiekuńcze ul. Lompy 7	16	10	18
Razem:		20	18	38

W celu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży z terenu Miasta Bielska-Białej działa 11 placówek wsparcia dziennego (350 miejsc), będących w strukturach Zespołu Placówek dla Dzieci i Młodzieży „Parasol”, 3 placówki wsparcia dziennego prowadzonych przez podmioty prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego oraz jedna placówka działająca w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej. Placówki te prowadzone są w formie opiekuńczej (9 Świetlic Środowiskowych i 1 Klub Młodzieżowy), specjalistycznej (4 Świetlice Socjoterapeutyczne) i pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę - 1 placówka. Ponadto wszystkie placówki ZPDM „Parasol” organizują animacje społeczno-kulturowe, które odbywają się w różnych rejonach miasta, a są skierowane do dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym i rodzin dysfunkcyjnych lub potrzebujących kontaktu z rówieśnikami w bezpiecznych społecznie warunkach.

Zespół Placówek dla Dzieci i Młodzieży „Parasol” realizuje programy profilaktyczne m. in. z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy, w tym rówieśniczej, prowadzi zajęcia socjoterapeutyczne, korekcyjne i kompensacyjne, a także opiekuńczo-wychowawcze i edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców i opiekunów prawnych. ZPDM „Parasol” dużą rolę przywiązuje do współpracy środowiskowej, utrzymując stały kontakt z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, monitorując rodziny, w których występują problemy. Podopieczni ZPDM „Parasol” oraz ich rodziny mają zapewnioną opiekę i profesjonalne wsparcie pedagogiczne i psychologiczne oraz logopedyczne w placówkach prowadzonych w formie specjalistycznej. W trakcie pobytu w placówkach wsparcia dziennego, dzieci mają zapewnioną pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań i pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji, a także dożywianie. ZPDM „PARASOL” kładzie duży nacisk na profilaktykę alkoholową, przeciwdziałanie narkomanii i używania substancji psychoaktywnych oraz promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia. Organizowane przez wychowawców zajęcia sportowo-rekreacyjne i artystyczne pomagają podopiecznym rozwijać zainteresowania i pasje, odnosić sukcesy indywidualne i grupowe. W placówkach prowadzone są również konsultacje indywidualne i warsztaty dla rodziców/opiekunów prawnych oraz integrujące zajęcia grupowe dla podopiecznych i ich rodziców. ZPDM „PARASOL” współpracuje z Domami Kultury, bibliotekami, organizacjami pozarządowymi, Radami Osiedli oraz wieloma instytucjami miejskimi, umożliwiając podopiecznym udział w wielu ciekawych przedsięwzięciach m.in. sportowych i artystycznych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej prowadzi Placówkę Wsparcia Dziennego „SIXT Wam”. Realizacja tego zadania wynika z projektu współfinansowanego ze środków z Europejskiego Funduszu Społecznego pn. „Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej”. Z usług świadczonych przez tą placówkę mogą korzystać dzieci i młodzież w wieku od 7 do 15 lat, pochodząca z rodzin wymagających wsparcia. Grupę docelową projektu stanowią mieszkańcy osiedli zdegradowanych, ujętych w I i II strefie Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej, tj. Śródmieście Bielsko, Biała Śródmieście, Biała Wschód, Dolne i Górne Przedmieście, osiedla: Beskidzkie, Wojska Polskiego oraz Złote Łany.

Placówka „SIXT Wam” prowadzi działania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez konsultacje pedagogiczne i psychologiczne, pomoc w rozwiązywaniu ich sytuacji kryzysowych.

Placówka „SIXT Wam” zapewnia dzieciom opiekę pedagogiczną oraz pomoc psychologiczną, pomoc w nauce i wyrównywaniu zaległości szkolnych oraz organizację czasu wolnego:

- a) w obszarze kultury, m.in. poprzez zapewnienie warsztatów zwiększających wrażliwość artystyczną wśród dzieci i młodzieży (warsztaty taneczne, muzyczno-wokalne oraz plastyczne),
- b) w obszarze edukacji, m.in. poprzez zapewnienie warsztatów z zakresu rozwijania kompetencji kluczowych w edukacji (kurs języka angielskiego, warsztaty matematyczne, informatyczne, efektywnego uczenia się – nauki szybkiego czytania, technik zapamiętywania i organizacji nauki),
- c) w obszarze sportu i rekreacji.

Ponadto Placówka „SIXT Wam” udziela dzieciom i młodzieży pomocy w rozwiązywaniu kryzysów: szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych, a także organizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne w ramach pracy podwórkowej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę miejsc w placówkach wsparcia dziennego w latach 2017–2019.

L.p.		2017	2018	2019
1.	ilość placówek	18	17	16
2.	ilość miejsc	514	504	554

I. CELE PROGRAMU

CEL STRATEGICZNY 1

Przywrócenie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji

Podstawowym prawem dziecka jest prawo do wychowywania się w rodzinie. Kiedy rodzina przeżywa poważne trudności i nie ma możliwości uzyskania wsparcia pogłębia to jej trudną sytuację i może spowodować, iż przestanie spełniać swe funkcje i nie będzie odpowiednim miejscem do wychowywania dzieci. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze. Ustawa określiła także, iż wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem. Stąd działania nakierowane są na współpracę z rodziną przy wykorzystaniu zasobów własnych rodziny i źródeł wsparcia zewnętrznego, a aby było to możliwe konieczne jest nie tylko wzmocnienie i wydobywanie potencjału rodzin, ale i budowanie systemu wsparcia zewnętrznego dla rodzin (ośrodki wsparcia, poradnictwo, usługi itp.).

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze.

- 1) Kierowanie rodzin do Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego oraz placówek udzielających pomocy psychologicznej i prawnej.
- 2) Udzielanie pomocy psychologicznej dla osób zgłaszających się do Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego.
- 3) Usługi dla rodzin z dziećmi w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne.
- 4) Objęcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny.
- 5) Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
- 6) Organizowanie superwizji kadr realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny.
- 7) Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej podopiecznym placówek wsparcia dziennego i ich rodzinom.

- 8) Wzmacnianie więzi i budowanie właściwych relacji w rodzinie, poprzez realizację warsztatów dla rodziców i dzieci – podopiecznych placówek wsparcia dziennego.
- 9) Organizowanie spotkań zespołów ds. oceny sytuacji podopiecznych w placówkach wsparcia dziennego.
- 10) Objęcie rodzin, których dzieci zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej wsparciem pracowników placówek (psycholog, pedagog, terapeuta, wychowawcy).

2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

- 1) Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.
- 2) Objęcie dzieci z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocą w opiece i wychowaniu w ramach placówek wsparcia dziennego.
- 3) Objęcie dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej pomocą psychologiczną, terapeutyczną i wychowawczą ze strony pracowników placówki.
- 4) Wspieranie rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez rodziny wspierające.
- 5) Animacje społeczno-kulturalne w środowisku realizowane przez placówki wsparcia dziennego ZPDM „Parasol”.

3. Analiza sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinach.

- 1) Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- 2) Przeprowadzanie wywiadu środowiskowego w przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze.

CEL STRATEGICZNY 2:

Tworzenie warunków do skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej w mieście Bielsko-Biała z ukierunkowaniem na formy rodzinne.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Podejmując działania na rzecz dziecka pozbawionego opieki i wychowania przez rodziców należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do wychowania w rodzinie a w razie konieczności wychowania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka.

Cele szczegółowe:

1. Podnoszenie standardu systemu opieki nad dzieckiem przebywającym w pieczy zastępczej.

- 1) Organizowanie kampanii społecznych promujących rodzicielstwo zastępcze.
- 2) Prowadzenie naboru kandydatów na rodziny zastępcze.
- 3) Organizowanie i finansowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.
- 4) Zapewnienie wsparcia dla rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka w osobie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, grupy wsparcia, superwizji, rodzin pomocowych, wolontariuszy i szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.
- 5) Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa dla rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.
- 6) Przyznawanie i finansowanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej i w rodzinnym domu dziecka.
- 7) Przyznawanie i wypłacanie dodatku wychowawczego dla dzieci wychowywanych w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka oraz dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego dla dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

- 8) Przyznawanie i wypłacanie świadczenia „Dobry Start” dla uczniów w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej.
- 9) Dofinansowanie do wypoczynku dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka.
- 10) Przyznawanie i finansowanie świadczeń na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo.
- 11) Przyznawanie i finansowanie świadczeń na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.
- 12) Przyznawanie środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym rodzinom zawodowym, niezawodowym lub rodzinnym domom dziecka.
- 13) Przyznawanie i finansowanie świadczeń na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym zamieszkiwanym przez rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinny dom dziecka.
- 14) Pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka.
- 15) Finansowanie wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
- 16) Finansowanie wynagrodzenia dla osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych oraz rodzinnych domach dziecka.
- 17) Finansowanie pobytu dzieci pochodzących z terenu Miasta w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów.
- 18) Powoływanie rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
- 19) Współpraca ze środowiskiem lokalnym i organizacjami społecznymi.

2. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej.

- 1) Organizowanie i finansowanie szkoleń dla kadr realizujących zadania z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej.
- 2) Organizowanie superwizji kadr realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
- 3) Zapewnienie zatrudnienia odpowiedniej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (zgodnie z normami w tym zakresie).

CEL STRATEGICZNY 3:

Organizowanie wsparcia pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej w drodze do samodzielności.

Osoby usamodzielniane opuszczające, często po wielu latach pieczę zastępczą, muszą zmierzyć się z szeregiem problemów i trudności, tj. zerwane więzi z rodzicami i rodzeństwem, brak mieszkania, brak pracy, brak umiejętności poruszania się na rynku pracy oraz załatwiania spraw w różnego rodzaju instytucjach, brak środków utrzymania.

W związku z tym, zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej jest m.in. wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w celu prawidłowego ich funkcjonowania i pełnienia określonych ról społecznych.

Cel szczegółowy:

1. Pomoc wychowankom pieczy zastępczej w realizacji Indywidualnych Programów Usamodzielnienia.

- 1) Przyznawanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.
- 2) Udzielanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.
- 3) Udzielanie pomocy w uzyskaniu zatrudnienia – doradztwo.
- 4) Zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej.

II. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Planowane działania realizowane będą w okresie trzyletnim obejmującym lata 2021-2023, zgodnie z harmonogramem, który przedstawia poniższa tabela.

L.P	ZADANIE	REALIZATOR	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	DATA REALIZACJI I ZAKRES			MIERNIKI
		MOPS ZPDM „Parasol” ZPOW	GMINA POWIAT	2021	2022	2023	
CEL STRATEGICZNY 1:							
1.	Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny przeżywające trudności w tym obszarze, wzmocnienie roli i funkcji rodziny.						
1)	Kierowanie rodzin do Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego oraz placówek udzielających pomocy psychologicznej i prawnej.	MOPS ZPDM „Parasol” Inne podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego	Gmina		wg potrzeb		liczba skierowań
2)	Udzielanie pomocy psychologicznej dla osób zgłaszających się do Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego	MOPS	Gmina		wg potrzeb		liczba osób korzystających z pomocy specjalistycznej
3)	Usługi dla rodzin z dziećmi w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne	MOPS	Gmina, Wojewoda		wg potrzeb		liczba rodzin objętych usługami
4)	Objęcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny.	MOPS	Gmina		wg potrzeb		liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
5)	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny	MOPS	Gmina, fundusze unijne		wg potrzeb		liczba szkoleń i uczestniczących w nich pracowników
6)	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej podopiecznym placówek wsparcia dziennego i ich rodzinom	ZPDM „Parasol”, inne podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego	Gmina		wg potrzeb		liczba rodzin liczba dzieci

7)	Wzmacnianie więzi i budowanie właściwych relacji w rodzinie, poprzez realizację warsztatów dla rodziców i dzieci - podopiecznych placówek wsparcia dziennego	ZPDM „Parasol”, inne podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego	Gmina	wg planu	liczba warsztatów i uczestników
8)	Organizowanie spotkań zespołów do spraw oceny sytuacji podopiecznych w placówkach wsparcia dziennego	ZPDM „Parasol”, inne podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego	Gmina	1 x w roku wg harmonogramu	1) liczba spotkań 2) liczba dzieci objętych oceną
9)	Objęcie rodzin, których dzieci zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej wsparciem pracowników placówek (psycholog, pedagog, terapeuta, wychowawca)	POW nr 1, POW nr 2, POW nr 3, POW nr 4, POW nr 5	Powiat	wg potrzeb	liczba rodzin
2.	Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.				
1)	Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.	MOPS	Gmina	organizowanie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, inne grupy w miarę potrzeb	liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia
2)	Objęcie dzieci z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocą w opiece i wychowaniu w ramach placówek wsparcia dziennego	ZPDM „Parasol”, inne podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego	Gmina	wg potrzeb	liczba dzieci objętych wsparciem placówek
3)	Objęcie dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej pomocą psychologiczną, terapeutyczną i wychowawczą ze strony pracowników placówki	POW nr 1, POW nr 2, POW nr 3, POW nr 4, POW nr 5,	Powiat	wg potrzeb	liczba dzieci objętych pomocą
4)	Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez rodziny wspierające	MOPS	Gmina	wg potrzeb	liczba powołanych rodzin wspierających

5)	Działania animacyjne w środowisku, w ramach prowadzonej przez wyznaczone placówki wsparcia dziennego pracy podwórkowej	ZPDM „Parasol”, Placówka Wsparcia Dziennego „SIXT Wam”	Gmina	wg planu			liczba dzieci uczestniczących w animacji, nie objętych wsparciem wyznaczonych placówek wsparcia dziennego
6)	Realizacja rekomendowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych z zakresu profilaktyki alkoholowej, przeciwdziałania narkomanii i używania substancji psychoaktywnych, profilaktyki przemocy, a także kształtowania pozytywnych nawyków zdrowotnych.	ZPDM „Parasol”	Gmina	wg planu			liczba spotkań/ warsztatów
3.	Analiza sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie.						
1)	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	MOPS ZPDM „Parasol”, POW nr 1, POW nr 2, POW nr 3, POW nr 4, POW nr 5, inne podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego	Gmina, Powiat	wg potrzeb			liczba monitorowanych rodzin
2)	Przeprowadzanie wywiadu środowiskowego w przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze	MOPS	Gmina	wg potrzeb	wg potrzeb	wg potrzeb	liczba przeprowadzonych wywiadów
CEL STRATEGICZNY 2:							
1.	Podnoszenie standardu systemu opieki nad dzieckiem przebywającym w pieczy zastępczej.						
1)	Organizowanie kampanii społecznych promujących rodzicielstwo zastępcze	MOPS	Powiat	na bieżąco			liczba i forma kampanii społecznych

2)	Prowadzenie naboru kandydatów na rodziny zastępcze	MOPS	Powiat	na bieżąco			liczba pozyskanych kandydatów
3)	Organizowanie i finansowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	MOPS	Powiat	wg potrzeb	wg potrzeb	wg potrzeb	liczba przeprowadzonych szkoleń, koszt szkoleń
4)	Zapewnienie wsparcia dla rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka w osobie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, grupy wsparcia, superwizji, rodzin pomocowych, wolontariuszy	MOPS	Powiat, Gmina	wg zgłaszanych potrzeb			liczba rodzin objętych pomocą i wsparciem w podziale na formy
5)	Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	MOPS	Gmina	wg zgłaszanych potrzeb			liczba rodzin objętych pomocą
6)	Przyznawanie i finansowanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej i w rodzinnym domu dziecka	MOPS	Powiat	dla każdego dziecka – wg obowiązujących przepisów			liczba dzieci, koszt
7)	Przyznawanie i wypłacanie dodatku wychowawczego dla dzieci wychowywanych w rodzinach zastępczych oraz dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego dla dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej, określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowaniu dzieci	MOPS	Dotacja celowa z budżetu państwa	dla każdego dziecka – wg obowiązujących przepisów			liczba dzieci, koszt
8)	Przyznawanie i wypłacanie świadczenia „Dobry start” dla uczniów w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej	MOPS	Dotacja celowa z budżetu państwa	dla ucznia - wg obowiązujący przepisów			liczba dzieci, koszt

9)	Dofinansowanie do wypoczynku dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka	MOPS	Powiat	do wysokości kosztu, nie więcej niż 1 000 zł, 1x w roku (na podstawie przedłożonych rachunków i faktur imiennych)			liczba dzieci, koszt
10)	Przyznawanie i finansowanie świadczeń na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo	MOPS	Powiat	wg zgłaszanych potrzeb, po ich zweryfikowaniu przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej			liczba dzieci, koszt
11)	Przyznawanie i finansowanie świadczeń na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo	MOPS	Powiat	wg zgłaszanych potrzeb, po ich zweryfikowaniu przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej			liczba dzieci, koszt
12)	Przyznawanie i finansowanie środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	MOPS	Powiat	dla rodzin zastępczych niezawodowych wychowujących co najmniej 3 dzieci, nie więcej niż 2 000 zł na kwartał, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, dla rodzin zastępczych zawodowych - wg poniesionych kosztów, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, dla rodzinnych domów dziecka - wg poniesionych kosztów, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie			liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, koszt
13)	Przyznawanie i finansowanie świadczeń na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym zamieszkiwanym przez rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinny dom dziecka	MOPS	Powiat	wg przedłożonych faktur, nie więcej niż 10 000 zł, 1x w roku	wg przedłożonych faktur, nie więcej niż 10 000 zł, 1x w roku	wg przedłożonych faktur, nie więcej niż 10 000 zł, 1x w roku	liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, koszt

14)	Pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka.	MOPS	Powiat	wg zgłaszanych potrzeb, nie więcej niż 2 000 zł, 1x w roku			liczba rodzinnych domów dziecka, koszt
15)	Finansowanie wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka	MOPS	Powiat	wg zawartych umów			liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, koszt
16)	Finansowanie wynagrodzenia dla osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych oraz rodzinnych domach dziecka	MOPS	Powiat	wg zawartych umów			liczba osób zatrudnionych, koszt
17)	Finansowanie pobytu dzieci pochodzących z terenu Miasta w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów	MOPS	Powiat	Zgodnie z zawartymi Porozumieniami			liczba dzieci, za które Miasto ponosiło wydatki w danym roku, koszt
18)	Powoływanie rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka	MOPS	Powiat	powołanie kolejnych 3 rodzin zastępczych zawodowych i 2 rodzinnych domów dziecka	powołanie kolejnych 3 rodzin zastępczych zawodowych i 2 rodzinnych domów dziecka	powołanie kolejnych 3 rodzin zastępczych zawodowych i 2 rodzinnych domów dziecka	liczba utworzonych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka
19)	Współpraca ze środowiskiem lokalnym i organizacjami społecznymi	MOPS	Fundusz Europejski, środki własne, darowizna	na bieżąco, wg potrzeb	na bieżąco, wg potrzeb	na bieżąco, wg potrzeb	liczba podjętych działań
2.	Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej.						
1)	Organizowanie i finansowanie szkoleń dla kadr realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej	MOPS, ZPDM „Parasol”, POW nr 1, POW nr 2, POW nr 3, POW nr 4, POW nr 5,	Gmina, Powiat, Fundusze Unijne	wg zgłaszanych potrzeb, nie mniej niż 1x w roku			liczba szkoleń, liczba osób przeszkolonych, koszt

		inne podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego			
2)	Organizowanie superwizji kadr realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	MOPS, ZPDM „Parasol” POW nr1 POW nr 2 POW nr 3 POW nr 4 POW nr 5, inne podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego	Gmina	wg zgłaszanych potrzeb	liczba spotkań
3)	Realizacja programów terapeutycznych podnoszących standard opieki i wychowania podopiecznych instytucjonalnej pieczy zastępczej	POW nr 1, POW nr 2, POW nr 3, POW nr 4, POW nr 5	Gmina	wg potrzeb	liczba zrealizowanych programów
4)	Zapewnienie zatrudnienia odpowiedniej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z normami w tym zakresie	MOPS	Powiat, dotacja celowa z budżetu państwa	wg potrzeb (1 koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na 15 rodzin)	liczba zatrudnionych koordynatorów, liczba rodzin przypadająca na 1 koordynatora
CEL STRATEGICZNY 3:					
1.	Pomoc wychowankom pieczy zastępczej w realizacji Indywidualnych Programów Usamodzielnienia				
1)	Przyznawanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie	MOPS	Powiat	wg obowiązujących przepisów	liczba osób objętych poszczególnymi formami pomocy, koszt
2)	Udzielanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	MOPS	Gmina	wg potrzeb	liczba osób objętych pomocą
3)	Udzielanie pomocy w uzyskaniu zatrudnienia – doradztwo	MOPS	Gmina	wg indywidualnego planu usamodzielnienia	liczba osób objętych pomocą
4)	Zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej	MOPS	Gmina	wg zgłaszanych potrzeb	liczba osób objętych pomocą

I. Monitoring realizacji zadania

Realizacja zadań określonych w 3-letnim programie wspierania rodziny oraz rozwoju pieczy zastępczej podlegać będzie corocznej ocenie. Ocena realizacji sporządzona będzie w formie sprawozdania, które przedkładane będzie Radzie Miejskiej.

Sprawozdanie stanowić będzie również podstawę do dokonywania ewentualnych zmian w planowanej realizacji zadań na lata następne. Przyjęty uchwałą Rady Miejskiej program będzie jedną z podstaw konstruowania budżetu na realizację zadań związanych ze wsparciem rodziny i rozwojem pieczy zastępczej.